

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну доброчесність

Ліцей N2 Горностаївської селищної ради Херсонської області

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає внутрішню систему забезпечення академічної доброчесності (далі — ВСЗАД) у ліцеї N2 Горностаївської селищної ради Херсонської області (далі — заклад освіти): цінності, принципи і правила академічної доброчесності, повноваження уповноваженого органу та уповноваженої особи, порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, види порушень, заходи реагування та академічну відповідальність, порядок оскарження рішень.

1.2. Положення розроблено відповідно до:

- Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX;
- статей 41, 42, 53, 54 Закону України «Про освіту» (у редакції Закону № 4742-IX);
- статей 42, 43 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (у редакції Закону № 4742-IX);
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу освіти.

1.3. ВСЗАД є обов'язковою складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти (ВСЗЯО) закладу освіти (частина друга статті 42 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

1.4. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу: здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших працівників закладу освіти, батьків (інших законних представників) неповнолітніх здобувачів освіти.

1.5. Терміни

- **уповноважений орган** — колегіальний орган закладу освіти (Комісія з питань академічної доброчесності), утворений наказом директора, уповноважений розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та застосовувати заходи реагування на них;
- **уповноважена особа** — педагогічний працівник, визначений наказом директора, уповноважений реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення та/або застосовувати заходи реагування у випадках і порядку, визначених Законом № 4742-IX і цим Положенням;
- **академічний твір** — твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі, визначеній законодавством та/або цим Положенням (зокрема дослідницька, конкурсна, проєктна робота);
- **навчальна робота** — результат виконання здобувачем освіти навчального завдання у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, цифровій чи іншій формі.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про академічну доброчесність» та Законі України «Про освіту».

1.6. Цінності академічної доброчесності (стаття 4 Закону № 4742-IX)

чесність, довіра, повага, справедливість, відповідальність, стійкість, рішучість.

1.7. Принципи академічної доброчесності (стаття 4 Закону № 4742-IX)

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти через навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень та відповідальність за них;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до авторства та непорушність прав інтелектуальної власності інших осіб;
- уникнення конфлікту інтересів.

1.8. Презумпція академічної доброчесності

Особа вважається такою, що допустила порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення цього факту у порядку, визначеному цим Положенням. Встановлення факту порушення є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи (частина третя статті 17 Закону № 4742-IX).

РОЗДІЛ II. ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Заклад освіти зобов'язаний:

- проводити навчання з академічної доброчесності для всіх учасників освітнього процесу;
- ознайомлювати здобувачів освіти та їхніх батьків з принципами, правилами і процедурами академічної доброчесності;
- вживати заходів для недопущення надмірного навчального навантаження здобувачів освіти;
- формувати середовище, що мінімізує можливості порушення академічної доброчесності;
- забезпечувати обов'язкове фіксування повідомлень про порушення та реагування на них у встановлені строки;
- оприлюднювати це Положення на вебсайті закладу освіти (частина п'ята статті 12 Закону № 4742-IX).

2.2. Педагогічні працівники зобов'язані:

- ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;
- ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних;
- чітко окреслювати очікувані результати навчання та мати прозору систему оцінювання на основі оприлюднених критеріїв;
- доброчесно оцінювати навчальні роботи та академічні твори здобувачів освіти;
- власним прикладом сприяти формуванню академічної доброчесності, стимулювати та заохочувати її дотримання;

- вчасно, неупереджено і невибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності.

2.3. Здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо умовами завдання дозволено участь кількох осіб та/або використання допоміжних матеріалів і засобів, зокрема інтернет-ресурсів;
- у разі використання у власній роботі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, даних тощо) зазначати посилання на джерело та/або автора;
- у разі використання об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, повідомляти про це та зазначати відповідну програму/методику (частина четверта статті 8 Закону № 4742-IX);
- включати власний раніше створений академічний твір (повністю або частково) до нової роботи лише за умови, якщо це передбачено умовами завдання та з відповідним зазначенням (стаття 7 частина перша пункт 3 Закону № 4742-IX).
- не вдаватися до будь-яких форм тиску чи неправомірного впливу на учасників освітнього процесу.

2.4. Батьки (інші законні представники) неповнолітніх здобувачів освіти зобов'язані:

- формувати у дітей усвідомлення необхідності дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;
- заохочувати та стимулювати дітей до її дотримання;
- сприяти дотриманню дітьми академічної доброчесності, зокрема не виконувати навчальні завдання замість дитини.

РОЗДІЛ III. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Відповідно до статті 18 Закону України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX видами порушень академічної доброчесності є такі 13 діянь:

Вид (стаття)	Визначення	Приклад у школі	До кого
Академічний плагіат (ст. 24)	Оприлюднення чужого результату як власного або відтворення чужого твору без посилання на джерело чи автора	Копіювання тексту з інтернету без посилань; здача чужого реферату	усі
Несамостійне виконання завдання (ст. 31)	Виконання завдання з недозволеними джерелами/засобами чи недозвальною допомогою (списування, виконання завдання іншою особою)	Списування на контрольній, шпаргалки, робота, виконана іншою особою	учні
Недозволена допомога (ст. 32)	Надання допомоги, не передбаченої умовами завдання, що спотворило чи могло спотворити оцінку	Дати списати, підказувати, виконати завдання за іншого	усі
Недобросовісне використання результатів ШІ (ст. 29)	Оприлюднення згенерованих штучним інтелектом текстів, зображень, даних як власних без зазначення цього факту	Здача згенерованого ШІ тексту як власного без розкриття / без дозволу педагога	усі

Вид (стаття)	Визначення	Приклад у школі	До кого
Фабрикація (ст. 27)	Вигадування даних чи фактів про результати власної діяльності	Вигадані результати дослідів; неіснуючі джерела	усі
Фальсифікація (ст. 28)	Свідома зміна даних, що створює неправдиву інформацію про результати	Підроблення даних експерименту; зміна чи підроблення оцінок	усі
Схиляння до порушення (ст. 34)	Прохання, вмовляння, погроза, тиск, примушування до порушення академічної доброчесності	Тиск на вчителя заради оцінки; прохання виконати роботу за себе	усі
Вид (стаття)	Визначення	До кого	
Недоброчесне оцінювання (ст. 30)	Свідоме порушення вимог щодо оцінювання, що призвело до завищення або заниження оцінки	педагоги	
Інституційні порушення (ст. 36)	Надання недостовірної інформації про діяльність закладу; бездіяльність щодо системи; залишення повідомлення без розгляду; невжиття заходів реагування	заклад / керівник	
Вид (стаття)	Визначення	Примітка для ЗЗСО	
Відчуження авторства (ст. 23)	Передача власного твору іншій особі для оприлюднення під її іменем	конкурсні / дослідницькі роботи	
Приписування авторства (ст. 25)	Зазначення автором особи, яка не брала участі у створенні твору	груповий проєкт, де вписано непричетного	
Самоплагіат (ст. 26)	Повторне оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення джерела попереднього оприлюднення	стосується опублікованих наукових результатів; здачу однієї роботи з кількох предметів вести за внутрішніми правилами / як несамотійне виконання	
Академічний саботаж (ст. 33)	Перешкоджання реалізації прав іншої особи в її академічній діяльності	псування чи приховування чужої роботи	

Пояснення (усунення поширених неточностей):

- «Обман» не є окремим видом порушення — це ознака порушення академічної доброчесності (пункт 1 частини другої статті 17 Закону № 4742-IX).
- Хабарництво (корупційні дії) не є порушенням академічної доброчесності; воно регулюється антикорупційним законодавством і розглядається у розділі VIII цього Положення.

1. Відчуження авторства — передача автором створеного ним академічного твору для оприлюднення під іменем іншої особи (стаття 23 Закону № 4742-IX).
2. Академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукового або творчого результату, отриманого іншою особою, як власного; відтворення тексту без посилання на джерело і автора (стаття 24 Закону № 4742-IX).
3. Приписування авторства — оприлюднення твору, серед авторів якого зазначено особу, яка не брала участі у його створенні (стаття 25 Закону № 4742-IX).
4. Самоплагіат — оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення про це у новому академічному творі (стаття 26 Закону № 4742-IX). Повторне

використання здобувачем освіти власної раніше виконаної навчальної роботи без дозволу педагога самоплагіатом не вважається — таке діяння регулюється статтею 7 частиною першою пунктом 3 цього Закону та кваліфікується як несамостійне виконання завдання, якщо умовами завдання це заборонено.

5. Фабрикація — вигадкування даних чи фактів про результати власної академічної діяльності (стаття 27 Закону № 4742-IX).

6. Фальсифікація — свідомо зміна або модифікація наявних даних, що призводить до завідомо неправдивої інформації щодо результатів діяльності (стаття 28 Закону № 4742-IX).

7. Недоброчесне використання результатів ІІІ — оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, ідей, створених штучним інтелектом, без відповідного зазначення та без дозволу (стаття 29 Закону № 4742-IX).

8. Недоброчесне оцінювання — свідоме порушення педагогічним працівником вимог щодо оцінювання: упереджене, дискримінаційне або необ'єктивне виставлення оцінок (стаття 30 Закону № 4742-IX).

9. Несамостійне виконання завдання — виконання навчального або конкурсного завдання іншою особою; списування; використання непередбачених допоміжних засобів під час оцінювання (стаття 31 Закону № 4742-IX).

10. Недозволена допомога — надання допомоги, не передбаченої умовами завдання, що призвела або могла призвести до порушення принципу самостійності виконання (стаття 32 Закону № 4742-IX).

11. Академічний саботаж — навмисне перешкоджання академічній діяльності учасників освітнього процесу або вчених (стаття 33 Закону № 4742-IX).

12. Схиляння до порушення академічної доброчесності — прохання, примушування, тиск чи будь-який інший вплив на особу з метою спонукати її порушити академічну доброчесність (стаття 34 Закону № 4742-IX).

13. Інституційні порушення академічної доброчесності — бездіяльність закладу освіти щодо розбудови системи або реагування на виявлені факти порушень; надання недостовірної інформації про власну академічну діяльність (стаття 36 Закону № 4742-IX).

Не вважається порушенням академічної доброчесності: використання дозволених допоміжних матеріалів (якщо це передбачено умовами завдання); цитування з обов'язковим зазначенням джерела та автора; включення власних попередніх робіт за дозволом педагога; групова робота, якщо вона передбачена умовами завдання.

РОЗДІЛ IV. УПОВНОВАЖЕНИЙ ОРГАН ТА УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА

4.1. Встановлення факту порушення академічної доброчесності та застосування заходів реагування є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи (частина третя статті 17, частина друга статті 19 Закону № 4742-IX).

4.2. Для закладів із чисельністю педагогічних працівників до 15 осіб можливі два варіанти: (а) зменшений склад Комісії — не менше трьох осіб; (б) відмова від окремої Комісії — прості (визнані) випадки розглядає уповноважена особа (пункт 4.5), а функції уповноваженого органу для спірних випадків виконує педагогічна рада за умови залучення представника учнівського самоврядування до її складу на відповідне засідання.

- 4.3.** Для розгляду питання щодо здобувача освіти, який не визнає факту порушення, до складу Комісії обов'язково включається одна або декілька осіб, уповноважених органом учнівського самоврядування; за відсутності учнівського самоврядування здобувачі освіти делегуються у порядку, визначеному цим Положенням (частина третя статті 38 Закону № 4742-IX).
- 4.4.** Уповноважена особа визначається наказом директора. Особа, яка має конфлікт інтересів, не бере участі у прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення (частина п'ята статті 37 Закону № 4742-IX).

4.5. Розмежування повноважень

Суб'єкт	Повноваження
Уповноважена особа	приймає й фіксує повідомлення; проводить первинну перевірку; застосовує виховні заходи; у разі визнання здобувачем освіти факту порушення визначає санкцію без повної процедури (частина друга статті 38); спірні випадки передає Комісії
Уповноважений орган (Комісія)	розглядає невизнані, спірні, повторні або грубі порушення за процедурою статті 37; встановлює факт порушення; ухвалює рішення про заходи реагування; забезпечує права особи; документує та оприлюднює рішення

РОЗДІЛ V. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕНЬ

- 5.1.** Порушення може бути виявлено педагогічним працівником, адміністрацією закладу освіти або за повідомленням учасників освітнього процесу. Повідомлення подається письмово (у паперовій або електронній формі) і підлягає обов'язковому фіксуванню (частина шоста статті 12 Закону № 4742-IX).
- 5.2.** Повідомлення підлягає розгляду, якщо містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення і можуть бути перевірені; в іншому разі уповноважений орган (особа) має право залишити його без розгляду (частина друга статті 37).
- 5.3.** Директор протягом трьох робочих днів приймає рішення про надсилання повідомлення уповноваженому органу (особі) або про утворення уповноваженого органу (частина перша статті 37).
- 5.4.** Уповноважений орган (особа) протягом десяти робочих днів ухвалює рішення про початок розгляду або про залишення без розгляду, надає особі копію повідомлення та не пізніше ніж за три робочі дні інформує про дату, час і місце розгляду (частина третя статті 37).
- 5.5.** Розгляд повідомлення та прийняття рішення здійснюються у строк не більше шести місяців з дня реєстрації повідомлення (частина четверта статті 37).
- 5.6.** Особа, стосовно якої розглядається повідомлення, має право: бути поінформованою про початок розгляду; бути присутньою; ознайомлюватися з матеріалами; надавати пояснення і заперечення або відмовитися від них (частина шоста статті 37).
- 5.7. Особливості щодо здобувачів освіти (стаття 38 Закону № 4742-IX)**
- розгляд щодо здобувача освіти віком від 14 до 18 років здійснюється із запрошенням його батьків (інших законних представників), якщо проти цього не заперечує здобувач освіти;

- у разі визнання здобувачем освіти факту порушення санкція визначається уповноваженим органом (особою) без дотримання повної процедури статті 37;
- у разі невизнання факту або незгоди із санкцією питання розглядається за статтею 37 із обов'язковим включенням до складу уповноваженого органу представника учнівського самоврядування.

5.8. Особливості щодо керівника закладу освіти (стаття 39 Закону № 4742-IX)

- Повідомлення про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого директором закладу освіти, не підлягає розгляду всередині закладу. Особа, яка має відповідні докази, надсилає повідомлення до відповідного територіального органу ДСЯО. Отримане повідомлення направляється до іншого закладу освіти для розгляду уповноваженим органом (частини перша, друга статті 39 Закону № 4742-IX).

РОЗДІЛ VI. ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

6.1. Віковий поріг. До академічної відповідальності може бути притягнута особа, яка на час вчинення порушення досягла 14 років (частина третя статті 21 Закону № 4742-IX). До здобувачів освіти, які не досягли 14 років, застосовуються виключно виховні заходи.

6.2. Несамостійно виконане завдання вважається невиконаним і не підлягає оцінюванню; факт порушення фіксується у документі про результати оцінювання (частина друга статті 31 Закону № 4742-IX).

6.3. Заходи реагування щодо здобувачів освіти (частина четверта статті 22)

Категорія	Заходи
Виховні заходи (застосовуються до всіх, у т. ч. до осіб віком до 14 років)	відвідування тематичних занять з академічної доброчесності; усне попередження; письмове попередження; повторне виконання завдання
Заходи академічної відповідальності (лише з 14 років)	повторне проходження оцінювання; позбавлення права участі в конкурсах, олімпіадах щодо отримання стипендій, грантів (на строк від одного до трьох років); інші санкції, визначені цим Положенням

6.4. Санкції щодо педагогічних працівників

За порушення академічної доброчесності до педагогічних працівників можуть застосовуватися такі санкції (стаття 43 частина четверта Закону України «Про повну загальну середню освіту», стаття 22 частина друга Закону № 4742-IX): а) відсторонення від проведення процедур та заходів забезпечення якості освіти, вступних іспитів, олімпіад, турнірів, конкурсів, змагань та інших заходів змагального характеру; б) недопущення строком від одного до трьох років до позачергової атестації, що має на меті підвищення кваліфікаційної категорії або присвоєння педагогічного звання; в) позбавлення будь-яких видів заохочень (заохочувальних виплат, нагород тощо) протягом одного року; г) догана (у порядку дисциплінарної відповідальності); ґ) звільнення із закладу освіти у випадках, передбачених пунктом 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України (у редакції Закону № 4742-IX).

6.5. Загальні засади

- до особи може бути застосовано одну або декілька санкцій; санкції мають бути співмірними змісту та рівню порушення (стаття 20 Закону № 4742-IX);

- забороняється встановлювати різні санкції залежно від громадянства, джерела фінансування навчання чи ознак, за якими законодавством заборонено дискримінацію (частина восьма статті 22);
- при визначенні санкції враховуються вік здобувача освіти, ступінь тяжкості (одиничне чи систематичне порушення), визнання факту та готовність виправити ситуацію.

РОЗДІЛ VII. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ

- 7.1. Здобувач освіти, педагогічний працівник або батьки (інші законні представники) неповнолітнього здобувача освіти мають право оскаржити рішення про встановлення факту порушення та/або застосування заходів реагування (частина дев'ята статті 37 Закону № 4742-IX).
- 7.2. Скарга подається педагогічній раді закладу освіти протягом 10 робочих днів з дня оприлюднення (отримання) рішення. Директор закладу освіти забезпечує реєстрацію скарги та скликання засідання педагогічної ради у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня її надходження. Педагогічна рада розглядає скаргу на найближчому засіданні, але не пізніше зазначеного строку.
- 7.3. У разі незгоди з рішенням педагогічної ради скарга може бути подана до органу управління у сфері освіти відповідного засновника.
- 7.4. Рішення уповноваженого органу набирає чинності з дня його оприлюднення, а в разі оскарження — з дня оприлюднення рішення суб'єктом розгляду скарги (частина десята статті 37).

РОЗДІЛ VIII. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ ЗАХОДИ

З метою формування культури академічної доброчесності заклад освіти: щороку проводить не менше одного навчального заходу з питань академічної доброчесності для здобувачів освіти та педагогічних працівників; розміщує та оновлює відповідну інформацію на вебсайті та інформаційних стендах; включає вимоги щодо академічної доброчесності до освітніх програм; забезпечує доступність цього Положення.

Антикорупційні заходи. Формування негативного ставлення до корупції та хабарництва здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Корупційні дії не є порушенням академічної доброчесності у розумінні Закону № 4742-IX і розглядаються за окремою процедурою, визначеною антикорупційним законодавством.

РОЗДІЛ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

- 9.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження директором закладу освіти та розроблене з урахуванням Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX (чинний з 01.02.2026, введений у дію з 31.07.2026).
- 9.2. Зміни та доповнення вносяться в порядку, аналогічному прийняттю: схваленням педагогічної ради, погодженням вищого органу учнівського самоврядування (за наявності) та затвердженням наказом директора.
- 9.3. Положення переглядається у разі змін законодавства або не рідше одного разу на три роки.

- 9.4.** Це Положення є додатком до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти закладу освіти та невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти.
- 9.5.** З Положенням ознайомлюються всі учасники освітнього процесу під підпис; факт ознайомлення фіксується у визначеному закладом освіти документі.

СХВАЛЕНО

Педагогічна рада

Протокол №4

від 24.03. 2026 р.